

Komisja Europejska

Warszawa, dn. 22.09.2023

Szanowni Państwo,

w odpowiedzi na zaproszenie Komisji Europejskiej do wysyłania aktualnych danych na temat wilka i jego ochrony, przekazujemy stanowisko Fundacji WWF Polska w tej sprawie. Przedstawiamy w nim (1) jaki jest poziom akceptacji społecznej dla ochrony wilka, (2) zmiany liczebności krajowej populacji gatunku i ocenę stanu jego ochrony zawartą w raportach do Komisji Europejskiej, (3) stosowane środki prewencyjne mające ograniczać potencjalne konflikty z człowiekiem i system kompensacji w przypadku zaistnienia szkód i w końcu (4) świadczone przez wilka usługi ekosystemowe, a także (5) nasze stanowisko w sprawie utrzymania statusu ochronnego tego gatunku. W naszym głębokim przekonaniu, tak kompleksowe podejście do ochrony wilka, jakie udało się wypracować w Polsce z zaangażowaniem zarówno służb ochrony przyrody, jak i podmiotów społecznych, może być wzorem do naśladowania w innych krajach Unii Europejskiej. Niezbędne jednak jest do tego wsparcie Komisji Europejskiej poprzez utrzymanie wysokiego statusu ochronnego dla tego gatunku.

Ochrona wilka w Polsce ma dość długą historię. W naszym kraju status ochrony ścisłej wilk otrzymał już w 1998 r. Wypracowane od tego czasu rozwiązania przyczyniły się z sukcesem do odbudowy populacji i zajmowania nowych siedlisk oraz uzyskania wysokiego poziomu akceptacji społecznej dla ochrony tego gatunku, o czym świadczą badania opinii społecznej. Według badań przeprowadzonych na zlecenie WWF pod koniec 2022 r. aż 78% respondentów opowiada się za ochroną wilka. Również polskie władze jednoznacznie deklarują, że wilk jest i pozostanie gatunkiem chronionym w Polsce¹. Ten pozytywny głos społeczeństwa jest szczególnie ważny, jako że jesteśmy krajem z jedną z największych populacji wilka w UE. Zgodnie z raportami dla Komisji Europejskiej: w 2007 r. populację wilka oszacowano na 490-640 osobników, w 2013 r. populacja wynosiła 676-950 osobników, a w ostatnim raporcie z 2019 r. populację wilka oceniono już na ok. 1900 osobników. Jednocześnie stan ochrony tego gatunku, zarówno w raporcie z roku 2013, jak i 2019 oceniono w regionie kontynentalnym jako niezadowolający U1 (w alpejskim jako właściwy FV). Wynikało to z niedostatecznej liczby populacji i mniejszego zasięgu występowania niż wskazywałyby na to warunki siedliskowe.

---

¹ <https://www.gov.pl/web/gdos/gdos-wilk-jest-i-pozostanie-gatunkiem-scisle-chronionym>

Wilk jest gatunkiem chronionym aktywnie, co oznacza, że hodowcy mogą liczyć na pomoc w zabezpieczeniu zwierząt hodowlanych przed wilkami ze strony służb ochrony przyrody (regionalne dyrekcje ochrony środowiska i parki narodowe). Konieczne jest jednak wdrożenie większego wsparcia dla hodowców np. ze środków Wspólnej Polityki Rolnej czy Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Często to organizacje pozarządowe, w tym również my jako Fundacja WWF Polska, udzielają pomocy hodowcom. Mając wieloletnie doświadczenie z przekazywaniem zabezpieczeń, wiemy bezpośrednio od naszych odbiorców, że te rozwiązania są skuteczne i pomagają łagodzić pojawiające się konflikty.

Zgodnie z art. 126 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wypracowany został system rekompensat za szkody poniesione przez hodowców. System wypłat odszkodowań za szkody powodowane przez wilki został wdrożony i funkcjonuje w całej Polsce. Odszkodowania są wypłacane z budżetu państwa, jako że wilk podlega ochronie gatunkowej na terenie całego kraju. Udział liczby szkód powodowanych przez wilki w odniesieniu do szkód powodowanych przez wszystkie gatunki chronione objęte systemem odszkodowań jest niewielki. Wynosił w latach 2017-2021 od 9,43 % w 2017 r. do 13,59 % w 2021 r. (621 zgłoszeń ze wszystkich 6722 w 2017 r. oraz 998 zgłoszeń ze wszystkich 7343 w 2021 r.). Nie dość, że liczba szkód wilczych stanowi niewielki udział, to wartość pieniężna tych szkód stanowi jeszcze mniejszą część. W analizowanym okresie (2017-2021 r.) wartość wypłaconych odszkodowań za szkody powodowane przez wilki w odniesieniu do szkód powodowanych przez wszystkie gatunki chronione stanowiła jedynie od 3,1% w 2017 r. do 4,9% w 2021 r. Wypłacane kwoty wyniosły od 758 400,00 zł (177 923,75 euro) w 2017 r. do 1 676 900,00 zł (367 177,58 euro) w 2021 r. Obiektywnie patrząc, są to kwoty stosunkowo niewielkie i stanowią drobny procent spośród wszystkich wypłacanych odszkodowań. Co więcej, według naszych szacunków Państwo oszczędza dzięki ochronie wilka rocznie aż 137 mln zł (30 mln euro). W porównaniu z tą wyceną usług ekosystemowych świadczonych przez wilka, koszty poniesione na wyrządzone przez niego szkody są zanedbywalnie niskie.

Należy również podkreślić, że w uzasadnionych sytuacjach Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska może wydać (i co roku wydaje) zgodę na redukcję pojedynczych osobników. Dzięki temu możliwa jest minimalizacja sytuacji konfliktowych prowadzona punktowo, w miejscach, gdzie rzeczywiście zachodzi taka potrzeba, zamiast prewencyjnej eliminacji „na wszelki wypadek”. Takie zrównoważone podejście do kwestii ochrony wilka, uwzględniające zarówno kwestie przyrodnicze, jak i społeczne, pozwoliło na utrzymanie ochrony tego gatunku na przestrzeni wielu lat przy stosunkowo niskim poziomie szkód i wysokiej akceptacji społecznej.

Pragniemy podkreślić, że wilk jest w Polsce gatunkiem o wyjątkowej roli. Duże drapieżniki, znajdując się na szczycie piramidy ekologicznej, domykają ją. W Polsce na terenach leśnych to właśnie wilki są dominującą i najważniejszą częścią tego poziomu troficznego, zatem ich regulacyjna rola w ekosystemach jest bezcenna, a gatunek korzystnie wpływa na różnorodność biologiczną. Jedynie poprzez kontynuację wieloletniej tradycji ochrony tego gatunku, możliwe jest utrzymanie usług ekosystemowych, jakie on zapewnia. Taka forma ochrony szczególnie ważna i korzystna jest dla niewielkich populacji. Jeśli z jakichś przyczyn wilk przestałby być chroniony, to właśnie te najmniejsze populacje pierwsze odczułyby negatywne skutki tej decyzji.

W naszej opinii obecny status ochrony wilka w Dyrektywie siedliskowej jest adekwatny do potrzeb zachowania tego gatunku. Jednocześnie przykład Polski pokazuje, że odpowiedni system zabezpieczeń, odszkodowań oraz korzystania z derogacji gatunkowych w wystarczający sposób zapewnia interesy hodowców i lokalnych społeczności.

Zatem apelujemy o utrzymanie obecnego statusu ochronnego wilka w Europie. Na przykładzie Polski, gdzie populacja wilka jest jedną z najliczniejszych w UE, widzimy, że koegzystencja człowieka z wilkiem jest możliwa. Ochrona ta powinna obejmować między innymi dofinansowanie działań prewencyjnych, szkoleń dla rolników, kampanii informacyjnych dla szerokiego społeczeństwa (np. ze środków Wspólnej Polityki Rolnej), umożliwiających współistnienie ludzi i drapieżników takich jak wilk. Wilki stanowią integralną część europejskiego dziedzictwa przyrodniczego, odgrywając istotną rolę w utrzymaniu równowagi w ekosystemach i różnorodności biologicznej. Odbudowa populacji wilka w Europie jest znaczącym sukcesem w zakresie ochrony, który należy pielęgnować.

Dziękujemy za możliwość przekazania opracowanych przez nas danych i stanowiska.

Z poważaniem,

Mirosław Proppé,
Prezes Fundacji WWF Polska